

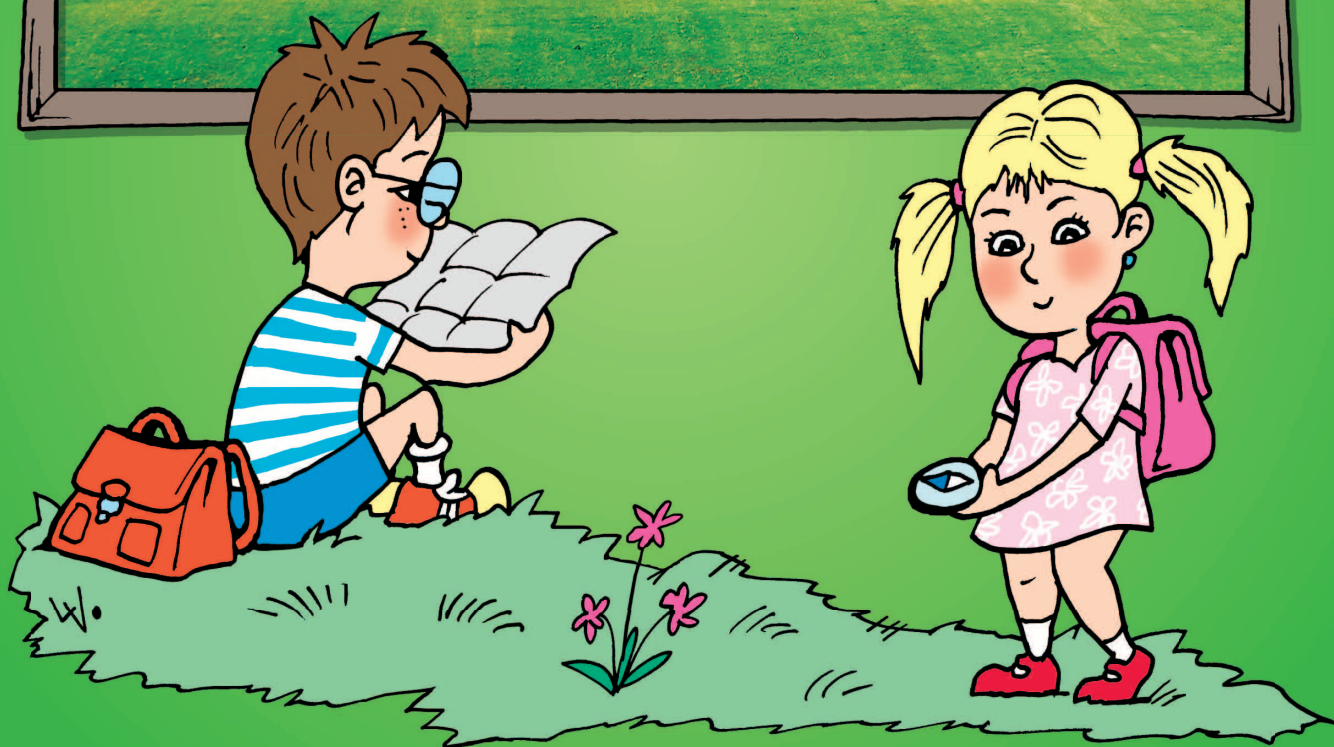
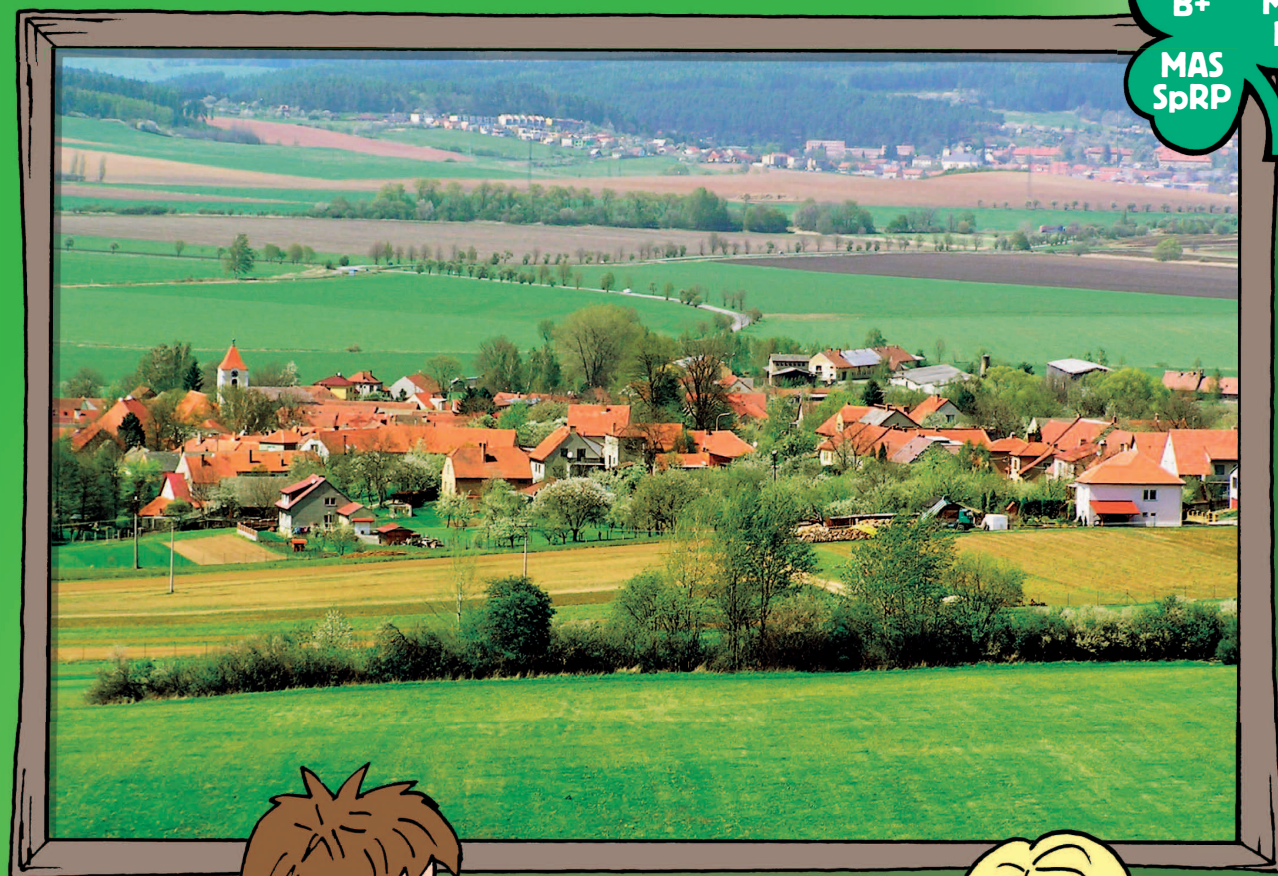
Čítanka prvouky

Cetkovice

MAS
B+

MAS
PV

MAS
SpRP

Autoři textu: Ing. Iveta Sedláková, PaedDr. Zdeněk Peša
Autoři fotografií: Ing. Iveta Sedláková, archiv obce Cetkovice
Autor ilustrací: Lubomír Vaněk
Autor dětské kresby: Jaromír Liška

Publikace byly vydány díky realizaci projektu spolupráce Programu rozvoje venkova s názvem:
Venkov-můj domov aneb „Víš, kde žiješ?“, který společně připravily Místní akční skupina
Boskovicko PLUS, o.s., Místní akční skupina Partnerství venkova a Místní akční skupina
Sdružení pro Rozvoj Poličska o.s.

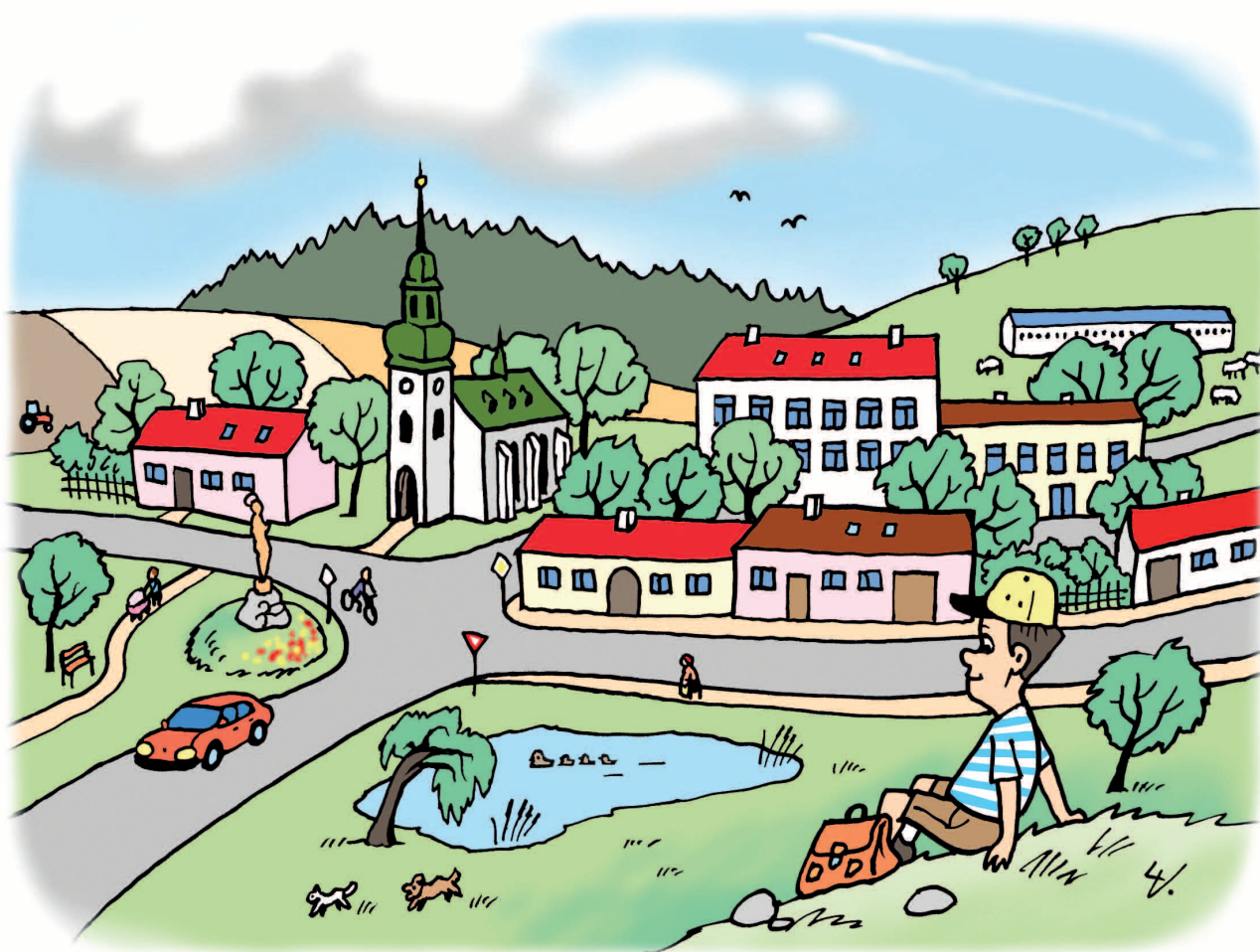
Grafická příprava: A.G.A. studio, s.r.o.

Vydáno v roce 2012

Domov a svět

Každý školák přichází do školy z místa, kde žije. Je to místo, kterému říkáme bydliště, nebo častěji domov. Pojmenováváme tak byt, ve kterém žijeme se svými rodiči, ale můžeme tak pojmenovat i širší okolí své obce i s okolní krajinou.

Listováním v této čítance se budeme snažit, abychom svůj domov poznali co nejlépe. Budeme se krajinu domova nejen učit poznávat, ale i chránit. Poznáme rostliny, zvěř, práci a také život dospělých. Zjistíme, že krajina našeho domova sousedí s jinými krajinami. Ty pak sousedí s dalšími a všechny jsou součástí naší vlasti – České republiky.

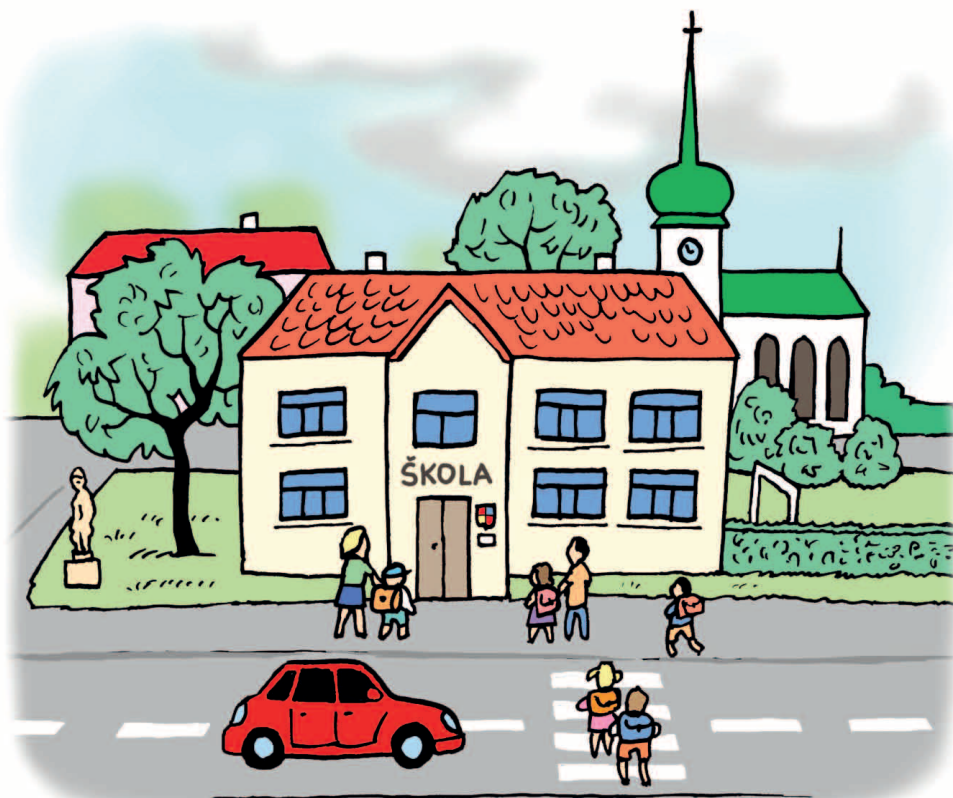

Okolí školy

Měsíc září zahajuje nový školní rok. Na každém místě v celé naší zemi se začínají po prázdninách učit žáci ve svých školách.

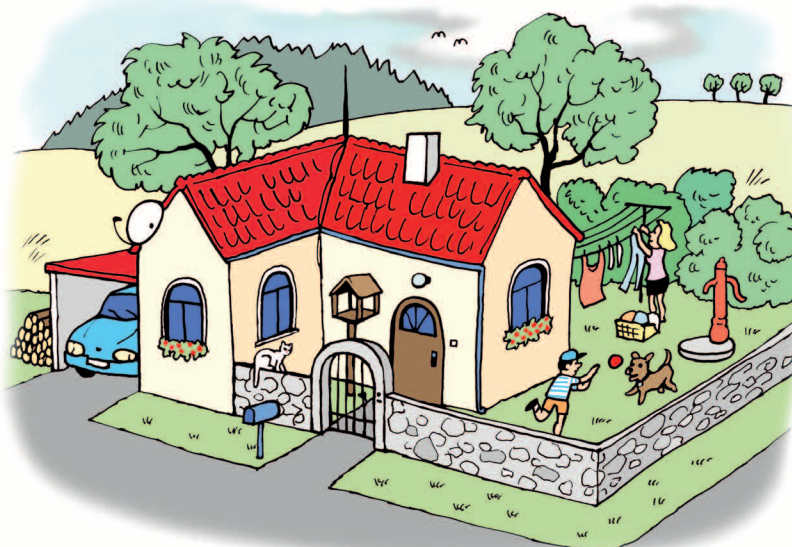
Přivítají je jejich učebny s lavicemi a židličkami, šatny, chodby i kabinety. Aby se ve škole mohli učit, musí do ní přijít nebo se nechat dovézt, nejčastěji autobusem.

V okolí školy se pohybuje hodně dětí, a proto musí být děti i řidiči vozidel v silničním provozu velmi opatrní.

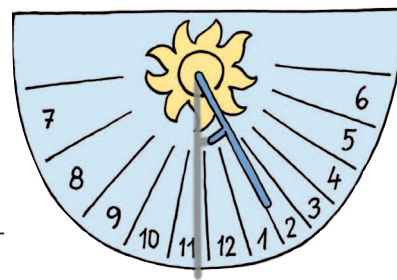
Okolí domova

Když se řekne slovo domov, představí si každý z vás svou maminku, tatínka, své blízké. Potom si vzpomenete na dům, ve kterém bydlíte, na stromy a květiny na zahrádce. Na místo, kde si rádi hrajete. Jistě si vzpomenete také na své první výpravy do okolí domova.

Polední stín

Slunce na bezmračné obloze ozařuje svými paprsky vše, co je na zemi. Pak mají i lidé, domy a stromy svůj stín. Ten je ráno a večer dlouhý, v poledne nejkratší. Ještě jednu zvláštnost má polední stín. Slunce v poledne svítí od jihu a krátký stín předmětů směřuje k severu.

Řekli jsme si, že jak se pohybuje Slunce na obloze, mění se i poloha stínu. Toho využívali naši předkové, když umísťovali na stěny zámků a kostelních věží sluneční hodiny. Pokud bychom si je chtěli pořídit i my, postupovali bychom takto:

Na rovnou plochu před domem nebo školou vbodneme do země asi 1 metr dlouhou tyč. Každou celou hodinu vyznačíme stín, který tyč vrhá na zem. Zatlučeme zde kolík nebo vyryjeme do země rýhu. Místo označíme číslem, které odpovídá času na hodinkách. Druhý den již hodinky nepotřebujeme, protože stín tyče ukáže na vrypech či kolících postupující čas a denní hodinu.

V naší zemi používáme tzv. letní čas. Proto nejkratší stín, směřující k severu, bude podle letního času seřazených hodinek nikoli ve 12 hodin, ale ve 13 hodin (jedna hodina odpoledne).

Světové strany

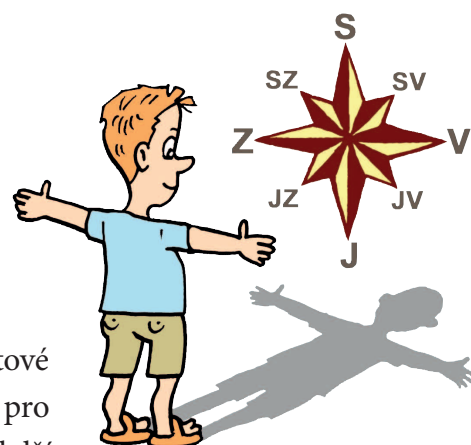
Řekli jsme si, že v pravé poledne ukazuje stín předmětu na sever. Postavme se tedy v poledne tak, aby nám slunce svítilo do zad. Náš stín ukazuje na sever, upažená pravá ruka na východ, levá na západ a zády stojíme k jihu.

Sever (S), jih (J), východ (V) a západ (Z) jsou hlavní světové strany. Protože vyznačení čtyř hlavních světových stran pro přesnější určení směrů v krajině nestačí, používáme ještě další čtyři směry. Ty nazýváme vedlejší světové strany.

Mezi severem a východem – severovýchod (SV), mezi jihem a východem – jihovýchod (JV), mezi jihem a západem – jihozápad (JZ) a mezi severem a západem – severozápad (SZ).

Vyznačení hlavních a vedlejších světových stran se nazývá směrová růžice.

Protože určení světových stran, například podle poledního stínu, není příliš přesné, používají lidé k určení světových stran kompas. Jeho otočná magnetická střílka směřuje vždy na sever!

Kam směřuje nejkratší stín?

Kam směřuje stín předmětů při západu slunce?

Která světová strana je proti východu? Která proti jihozápadu?

Kam směřuje magnetická střílka kompasu?

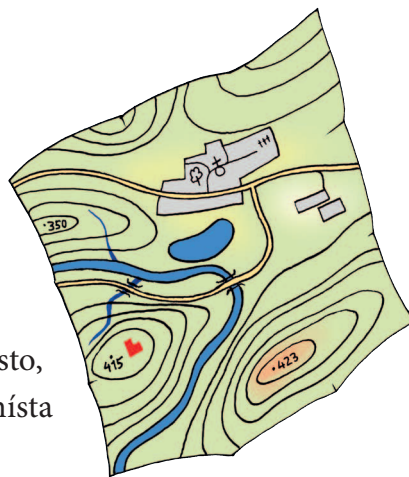

Na vyhlídce

Vyhledáme-li vyvýšené otevřené místo v krajině, kde nám nebrání ve výhledu stromy, pak můžeme otevřít mapu a najít v ní celou řadu věcí, které tvoří krajinu, jež pozorujeme – například kopce a potoky, lesy i budovy.

K orientaci mapy nám pomůže kompas s určením severu. Místo, kde stojíme, je pak v nějaké výšce, kterou lidé určují podle výšky místa nad mořem. Té říkáme nadmořská výška.

V mapě najdeme u vrcholku kopců čísla, která udávají nadmořskou výšku v metrech. Tvary kopců a údolí v mapě označují vrstevnice. Jedná se o čáry v mapě označující stejnou nadmořskou výšku ve vrstvách. Jsou-li vrstevnice blízko sebe, znamená to, že je svah strmý, větší vzdálenosti vrstevnic pak naopak znamenají pozvolné stoupání či klesání krajiny.

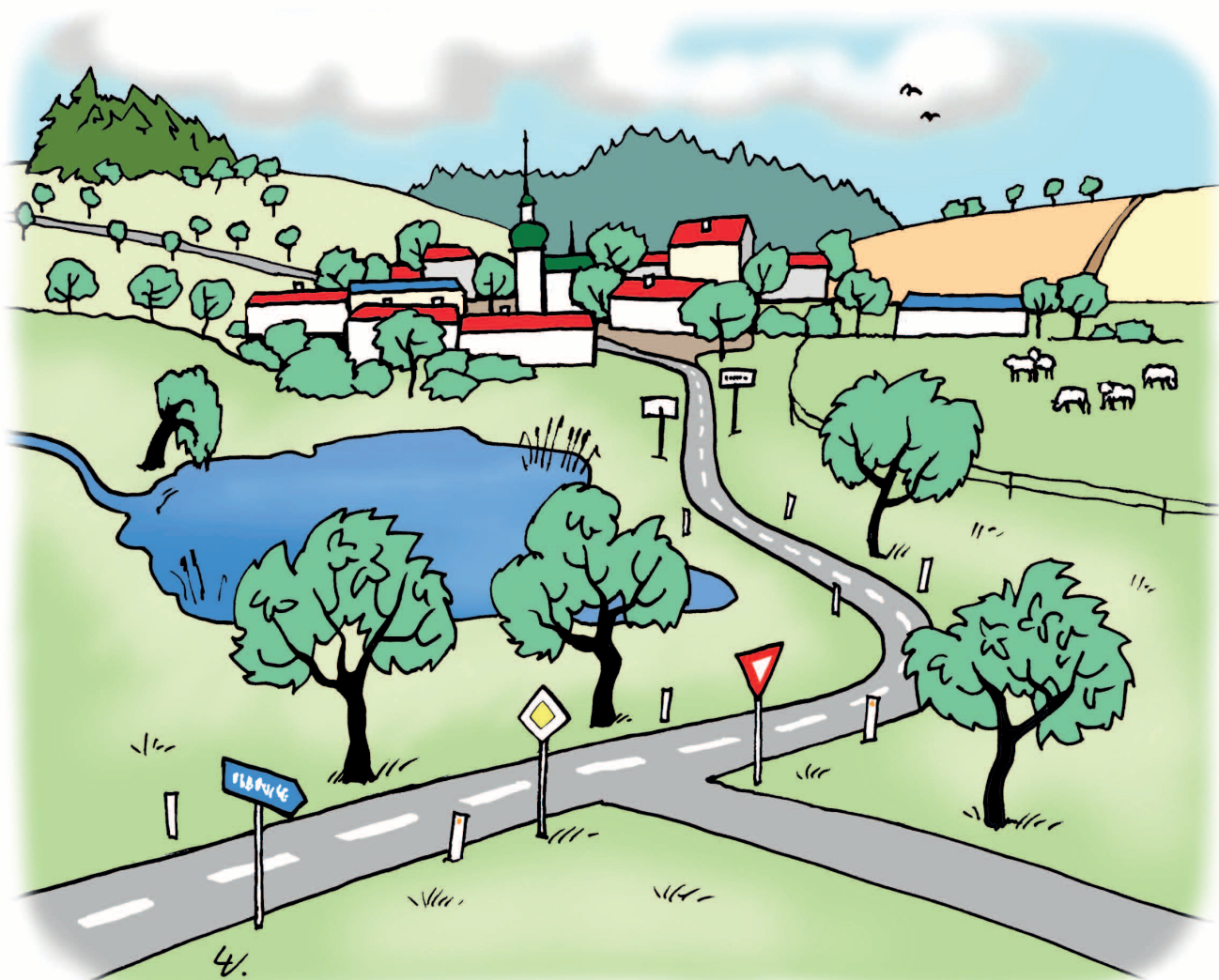

Poloha obce v krajině

Obce vznikaly postupně výstavbou obydlí v původní, člověkem nepoznamenané krajině plné lesů a stepí protkané vodními toky.

Vznikaly tam, kde byly pro život člověka dobré podmínky a kde krajina poskytovala možnost obživy. Tou bylo dříve především zemědělství. Pole a políčka získali lidé pokácením lesů, potřebu vody pak naplnila blízkost potoků a řek.

Spojení mezi obcemi tvořila síť cest a později silnic vedoucích od jedné obce ke druhé. Podél těchto cest se pak v obcích stavěly další a další domy.

Dopravní značky, dopravní kázeň

Dopravní ruch musí být řízen, aby nenastal nepřehledný zmatek. Neštěstí na silnicích přibývá, a proto ve všech obcích, i v těch s menším provozem, musí se všichni lidé řídit dopravními značkami.

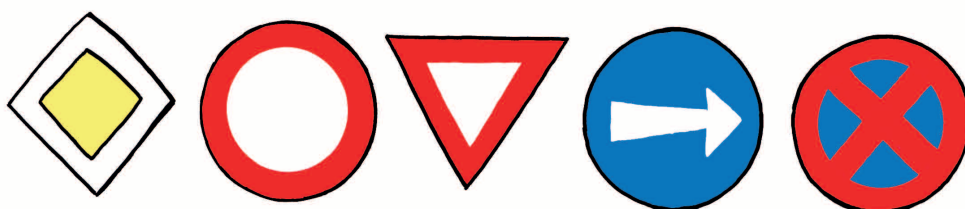
Protože i ti nejmenší žáci školy se podílejí na dopravním ruchu obce jako chodci, budeme si prozatím pamatovat, že jsou značky, které dávají výstrahu – výstražné, zakazující – zákazy, příkazující nebo ty, co něco vysvětlují nebo radí – informační.

Nakresli dopravní značky, které jsou na silnici a ulicích v okolí tvé školy. Vysvětli, co znamenají.

Viděl jsi křižovatku řízenou světelnými signály? Kde?

Spojení obce se sousedními obcemi

Někteří spolužáci dojíždějí denně do školy, někteří rodiče do zaměstnání. Někdy se vypravíme za svými příbuznými či známými, kteří žijí daleko od nás. Často jim potřebujeme dát nějakou zprávu.

Pro všechny tyto případy je nutné spojení obce se sousedními obcemi i do dalších míst. V minulosti nebylo tolik možností spojení s okolím jako dnes – chodilo se pěšky, jezdilo na koni nebo na voze, až v předminulém století byla do mnoha obcí zavedena železnice.

Rychlým a užitečným služebníkem je telefon, s jehož pomocí můžeme hovořit nejen s kamarádem v sousedním domě, ale i s lidmi za oceánem. Rychle můžeme komunikovat pomocí sms zpráv z mobilního telefonu, nebo e-mailem prostřednictvím počítače. Důležité, osobní dopisy a balíky posíláme poštou. Každá pošta má své směrovací číslo, které se uvádí do adresy.

Dopravní nehoda

Protože jsou děti účastníky silničního provozu, mohou se zde stát svědky nebo dokonce účastníky dopravní nehody. Často ji zavíní svojí neopatrností řidiči, ale i chodci. Mezi chodci jsou to často právě děti.

Důležitá telefonní čísla:

Policie..... **158**

Záchranná služba..... **155**

Hasiči **150**

Tísňové volání **112**

(jednotné evropské číslo)

Dopravním nehodám lze ale předcházet. Především dodržováním pravidel silničního provozu, ale také opatrností při přecházení vozovky, nebo dokonalým vybavením jízdního kola.

Jestliže však už k dopravní nehodě dojde, mohou pomoci i děti. Nejspolehlivěji pomohou, když přivolají co nejrychleji někoho dospělého. Ten zařídí vše nezbytné, přivolá policii a záchrannou službu. Někdy, když auto hoří, nebo je nutné zraněné z vozu vyprostit, jsou přivoláni hasiči. Může se stát, že žádná dospělá osoba není k dosažení. Potom se musíte zachovat jako dospělí a pomoc přivolat sami.

Přestože jsou tato telefonní čísla v každém telefonním seznamu, zapiš si je raději hodně hluboko do své paměti!

Viděl jsi někdy dopravní nehodu?

Co se stalo?

Předved' telefonický hovor při ohlášení dopravní nehody. Kam budeš volat?

Jak se máš chovat jako chodec?

Jak přecházíš ulici?

Víš, jak se chovat na zastávce autobusu?

Na co musíš dbát jako cyklista?

Radnice, obecní úřad

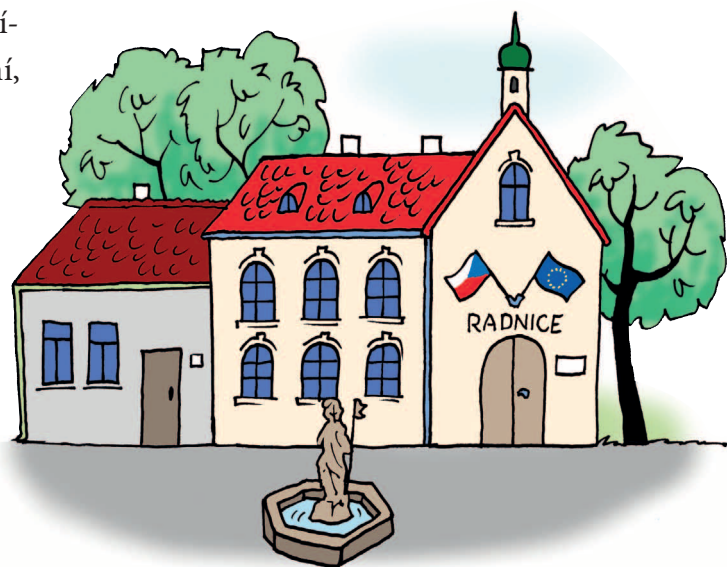
Všechny obce a život v nich řídí samospráva obce, kterou tvoří lidé, které si zvolili občané ve volbách. Říkáme jim zastupitelé. Ti pak ze svého středu zvolí starostu a ve větších obcích také radu obce. Starosta pak stojí v čele obecního či městského úřadu.

Úkolem zvolených zastupitelů je, aby po jejich čtyřleté volební období dělali vše potřebné, co občanům pomáhá ke spokojenému životu. Jejich úsilí zhodnotí pak občané v dalších volbách.

Není toho málo, co mají na práci, například starost

o místní komunikace, zdravotnická zařízení, školy, kulturní a sportovní zařízení, starost o veřejnou dopravu, vodovod a kanalizaci, o dobré životní prostředí, likvidaci odpadů a další oblasti života obce.

Občané by měli městskému úřadu při plnění všech těchto úkolů podle svých možností pomáhat.

Služby v obci

Mnoho věcí si lidé ve svých domácnostech udělají sami. Někdy však jejich šikovnost nestačí, jindy si chtějí ušetřit námahu a čas. Použijí tedy služeb poskytovaných pracovníky příslušné profese. Ne každý si poradí s kapajícím kohoutkem, málokdo vymaluje byt a opravu televizoru můžeme svěřit jen odborníkům.

Obchody, čistírna oděvů, autoopravna, kadeřník, krejčovství, klempíř, elektrikář, švadlena; to je jen namátkou několik služeb, které lidé v obci vyhledávají.

Mezi služby pro občany řadíme i služby pošty a banky, například spořitelny. Platí, že čím více je dobrých služeb v obci, tím lépe a spokojeněji tam lidé žijí.

Které služby využívá vaše rodina nejčastěji?

Které služby jsou u vás v obci?

Za kterými službami musí občané jezdit jinam?

Které služby poskytují ostatním občanům tví rodiče, příbuzní a známí?

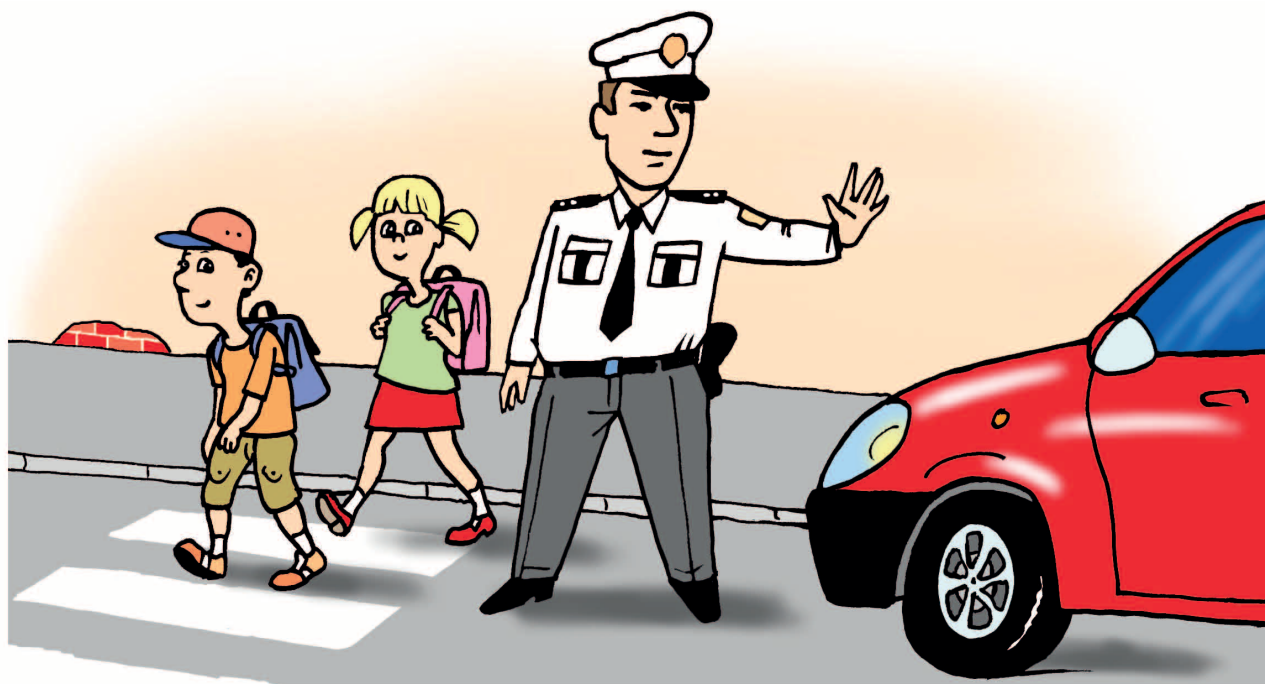

Zdraví a bezpečnost občanů

Zdraví je největší a nejcennější bohatství každého člověka a zdraví občanů je důležité pro každý stát. Zdravé děti chodí pravidelně do školy, zdraví občané pracují v továrnách a podnicích.

Nemoc dětí i dospělých výrazně zasahuje do jejich života. Péče o zdravotní zařízení je proto jeden z hlavních úkolů státu.

O bezpečnost občanů se stará Policie České republiky, v některých obcích jim pomáhá obecní či městská policie.

Kultura a sport v obci

Většina lidí v našem okolí jsou lidé kulturní. Dovedou ocenit vzdělání, rádi čtou, vkusně se oblékají. Téměř každá domácnost má knihovnu, rozhlasový přijímač, televizor, sbírku CD s hudbou, kterou členové domácnosti poslouchají. V bytech najdeme obrazy, sklo, porcelán a jiné věci, které si lidé pořízují pro radost.

Mezi důležité chvíle života občanů patří čas věnovaný sportu. O jeho dobrém vlivu na naše zdraví nikdo nepochybuje.

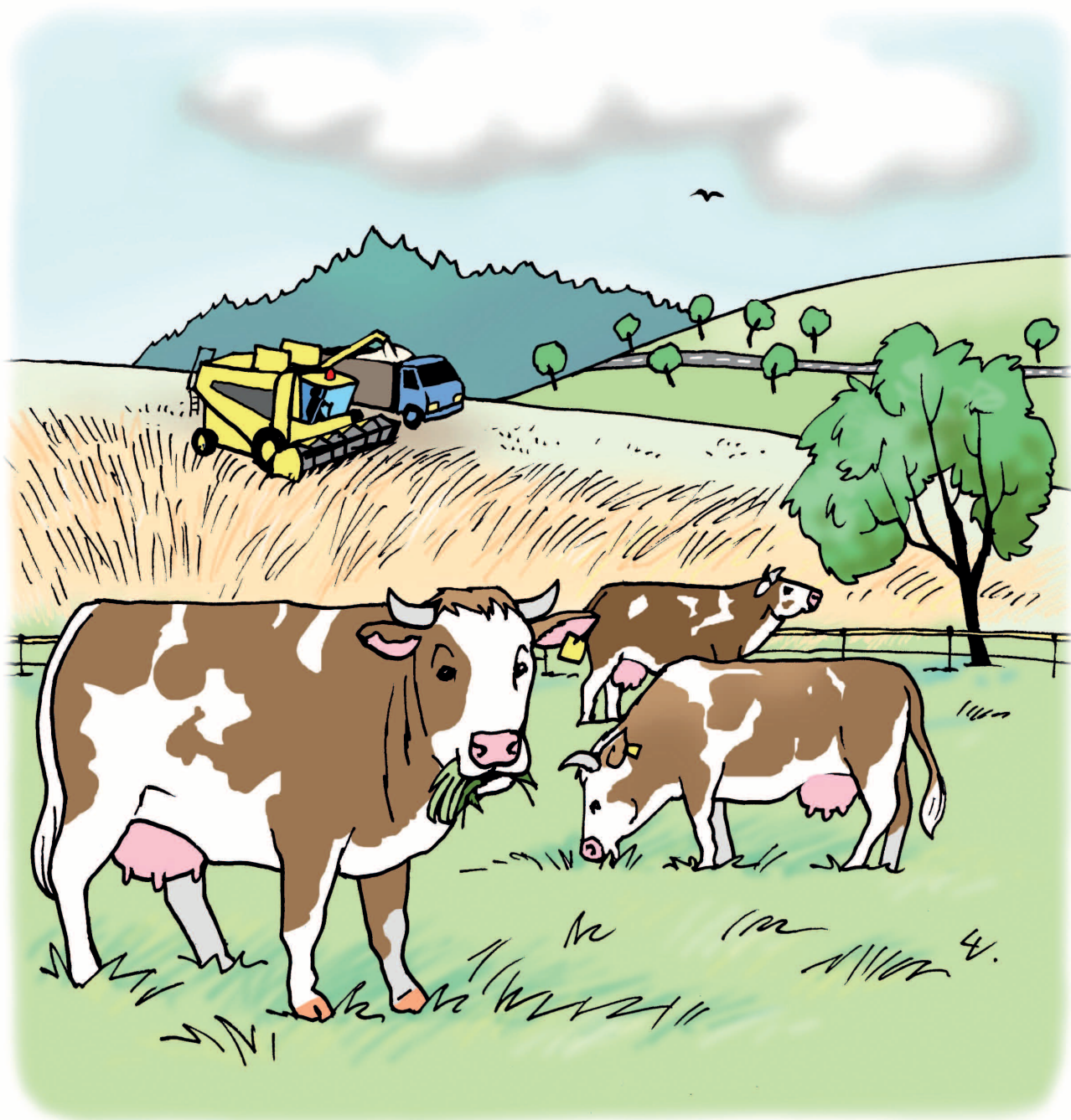

Zemědělství v obci

Zemědělství je činností člověka, která jej provází od nepaměti. Vedle pěstování řady plodin chováme i domácí zvířata. Právě práce lidí v zemědělství zajišťuje výrobu potravin.

Na rozdíl od těžké práce v minulosti je dnes práce v zemědělství sice často namáhavá, ale díky moderním strojům a zařízením pracuje v zemědělství mnohem méně lidí, než tomu bylo za časů našich prarodičů.

Vedle chovu hovězího dobytka, prasat, ovcí a drůbeže se zemědělci v regionu zabývají pěstováním řady zemědělských plodin. To se děje převážně prostřednictvím velkých zemědělských podniků, zatímco práce na malých farmách se často zaměřuje na ekologické zemědělství bez použití průmyslových hnojiv.

Výrobní podniky v obci

Rodiče některých žáků školy pracují v úřadech, ve zdravotnictví, jako řidiči, v obchodech i v zemědělství. Někteří také samostatně podnikají – ve stavebnictví, ve službách, kovovýrobě. Mnoho lidí pracuje ve výrobních podnicích.

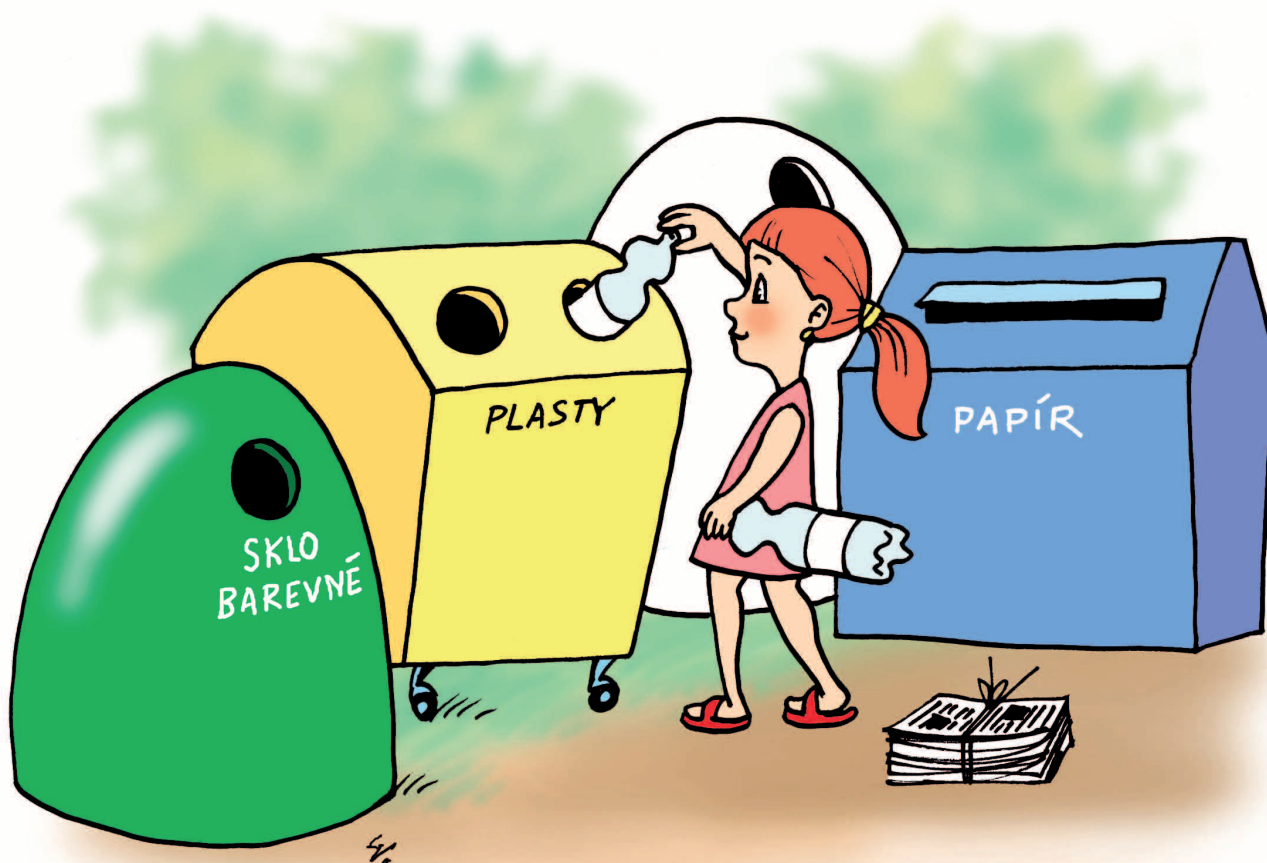
Životní prostředí v obci

Člověk ve svém životě spotřebovává mnoho surovin, stejně jako produkuje velké množství odpadů. Při průmyslové výrobě bývá ohrožen vzduch, voda, půda, rostliny i živočichové. Vedle krajiny lesů, polí a luk existují i krajiny činností lidí hodně poškozené.

Z tohoto důvodu je třeba přírodu chránit, abychom uchovali zdravé životní prostředí pro všechny živé tvory a hlavně pro lidi, kteří budou na zemi žít po nás. Ochrana životního prostředí je nezbytná.

Splaškové vody z kanalizace nemůžeme vypouštět do volné přírody, ale musíme čistit v čistírnách odpadních vod, odpad z domácností třídíme tak, aby do spaloven či na skládky byl odvážen jen ten, který už nedokážeme využít.

Ve třídění odpadů v domácnostech často nejvíce pomáhají děti v domácnostech a žáci škol.

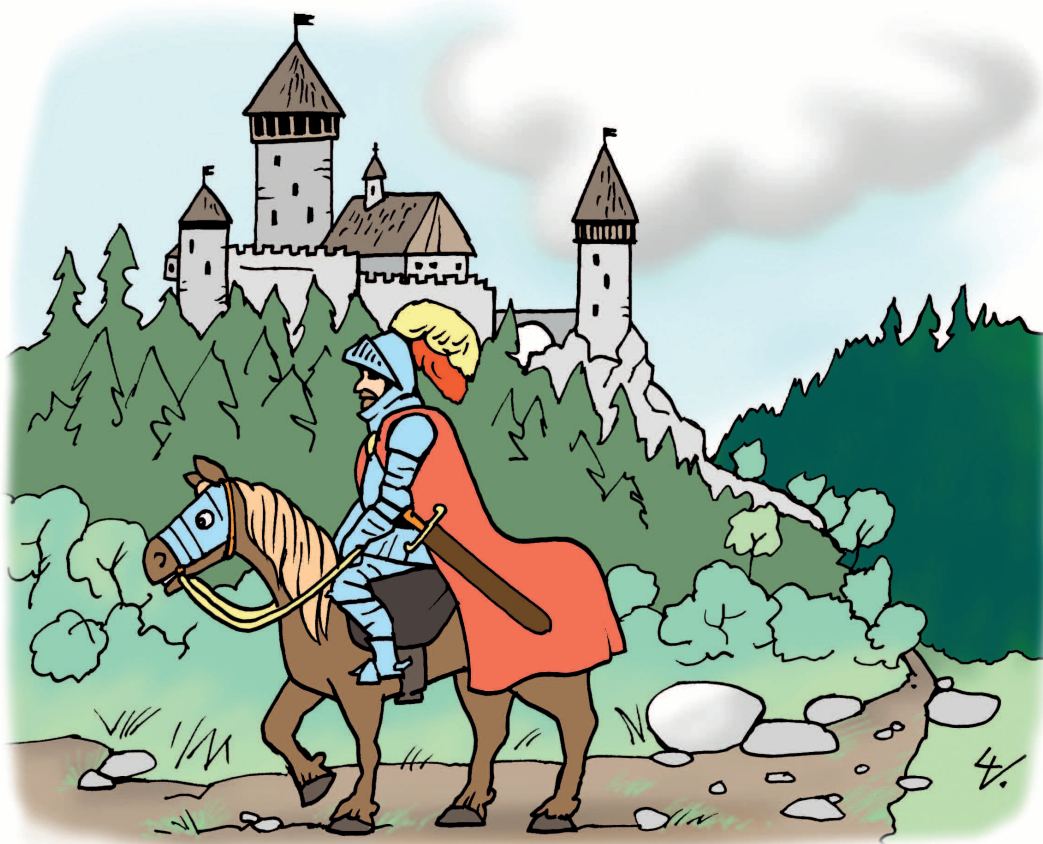
Co víme o minulosti obce

Každá obec má svoji minulost – historii několika století. V krajině najdeme vedle zřícenin hradů i mnoho pozůstatků zaniklých obcí, dnes již jen hromad kamení v polích či lesích.

Mnoho původně malých obcí se rozrostlo do velikosti měst. Výstavba nových domů v některých obcích pokračuje rychleji, jinde pomaleji. Na místě starých domů rostou nové, řada starších domů je opravována či přestavována.

Naši předkové zažívali často těžké doby, v historii obce však najdeme i úspěchy a také mnoho významných rodáků.

Historii své obce by měl znát každý. Děti se dozvídají hodně prostřednictvím vyprávění starších lidí a příbuzných nebo z různých pověstí.

Pověsti o obci a okolní krajině

Každá obec má své pověsti, které dědečkové či babičky vypravovali svým vnukům. Když děti zestárlý, zase je předávaly svým vnoučatům. Sem tam si něco přidaly, leckdy se o některé události začala vypravovat pověst nová.

Tak máme pověsti plné pohádkových postav i nepohádkových příběhů. Určitě jste z místa vaší obce nějakou slyšeli. Umíte ji vyprávět?

Poznávání okolní krajiny

Naše vlast je krásná. Střídají se tu roviny v blízkosti řek s kopcovitou krajinou i horami. Podle zásahu činnosti člověka do krajiny rozlišujeme několik typů krajiny:

Přírodní krajina

Tak říkáme krajině kopců, vrchovin, či hlubokých lesů málo poznamenané činností lidí.

Kulturní krajina

Pokud je krajina na první pohled ovlivňována činností lidí, jako je například zemědělská činnost, hovoříme o krajině kulturní. V ní člověk hospodaří.

Lesohospodářská krajina

Je krajina člověkem vysazených lesů, které nahradily původní porost. Je určena k těžbě dřeva. Vytěžený les je nahrazen výsadbou nového. Nerovnováha mezi těžbou dřeva a výsadbou nového lesa může krajinu velmi poškodit.

Zemědělská krajina

Je krajina polí, pastvin, luk, případně vinic či chmelnic. Velkoplošná zemědělská výroba a necitlivé postupy při setí a sázení hospodářských rostlin mohou vést k erozi půdy, která je nenahraditelná.

Umělá krajina

Těžební krajina

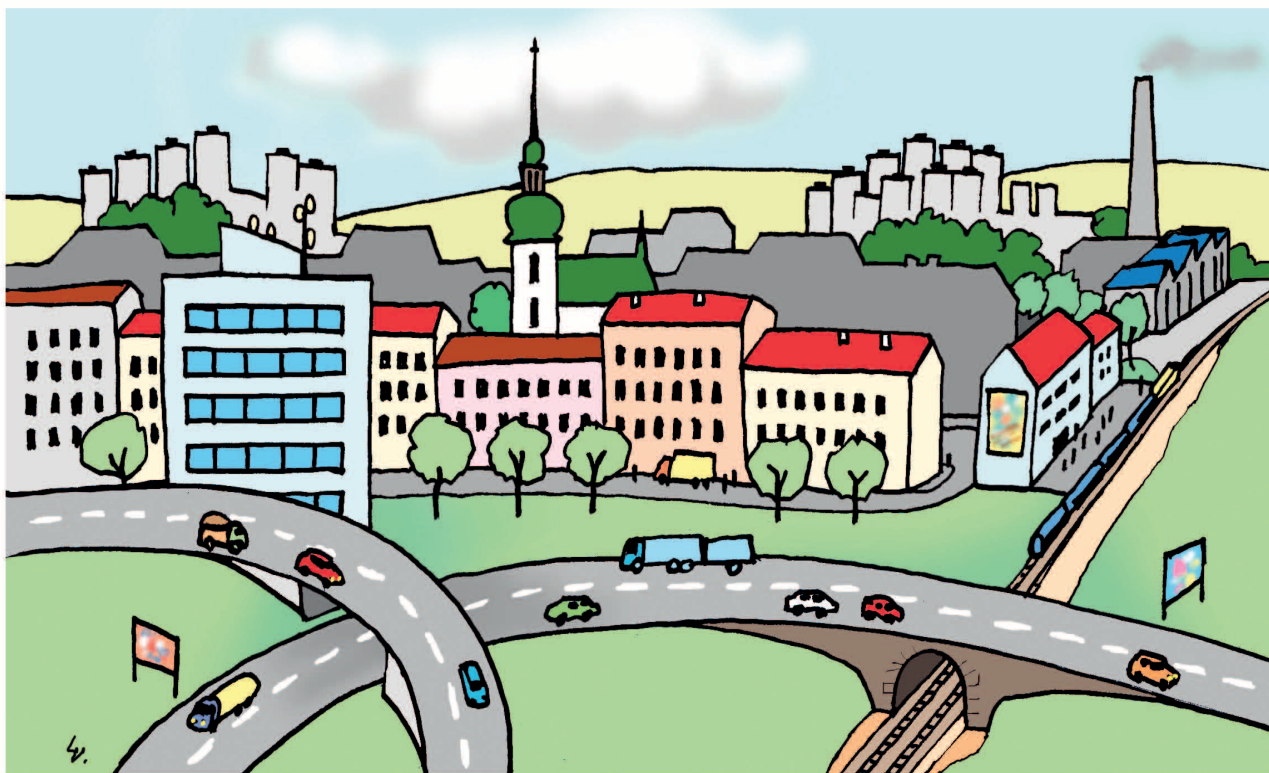
V některých částech naší země se těží důležité horniny a nerosty. Takovou krajinu je po ukončení těžby zase třeba navrátit přírodě.

Průmyslová krajina

Krajina průmyslová je plná továrních budov, hal a skladů, silnic a železnic s provozem způsobujícím zátěž životního prostředí.

Městská krajina

Je krajina domů, bloků domů, ulic a náměstí, obchodů a nádraží. Je to krajina nejvíce pozměněná lidskou činností.

Vody v krajině

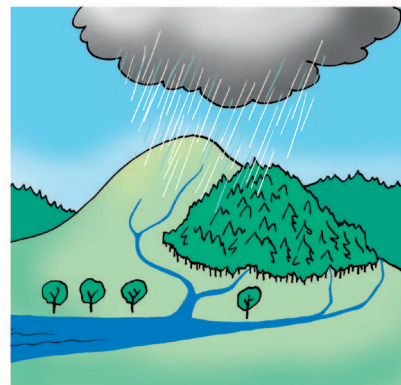
Voda je nositelkou života. Při jejím nedostatku rostliny i živočichové hynou. V našem kraji je poměrně dost srážek, protože zde často prší. Nejlepší zásobárnou vody je les, který vodu zadržuje. Plocha lesů však není velká. Z tohoto důvodu je nutné, aby vytěžené dřevo v lesích bylo nahrazeno mladým lesem.

Po deštích se zadržaná voda vpíjí do země, vzniká tak podzemní zásoba vody. Na některých místech vyvěrá jako pramen a vytváří potůček stékající do údolí. Postupným sloučením více potůčků vzniká potok. Ze soutoku několika potoků se stává řeka.

Co dokáže déšť

Jak jsme si již řekli, déšť dává krajině vláhu, doplňuje zásobu podzemní vody. Je-li však liják prudký, nestačí půda vláhu přijmout, začínají se v ní tvořit stružky a voda odplavuje písek, kamínky a půdu. Strhává i větší kamínky, a to vše odnáší rozvodněnými koryty potoků.

Nestačí-li koryta potoků vodu přijmout, voda se rozlévá do okolí a vznikají povodně.

Čistota pramenů a zdrojů pitné vody

Když víme, kolik stojí voda, která nám teče doma z kohoutku, uvědomíme si, že voda nějakou cenu má. Teprve tehdy, když za ni citelně zaplatíme, začínáme šetřit.

Čistá voda však nikdy nebyla samozřejmost a její zavedení až ke kohoutku v bytě už vůbec ne. Dříve si lidé nosili vodu ze studánky nebo ze studny. Dodáním vody do bytu však práce vodohospodářů nekončí. Ještě je nutné odvést odpadní vodu kanalizací a vyčistit ji.

Přestože největšími odběrateli vody jsou velké provozy, může i opravený kapající kohoutek v bytě ušetřit docela významné množství vody, které je třeba jinde.

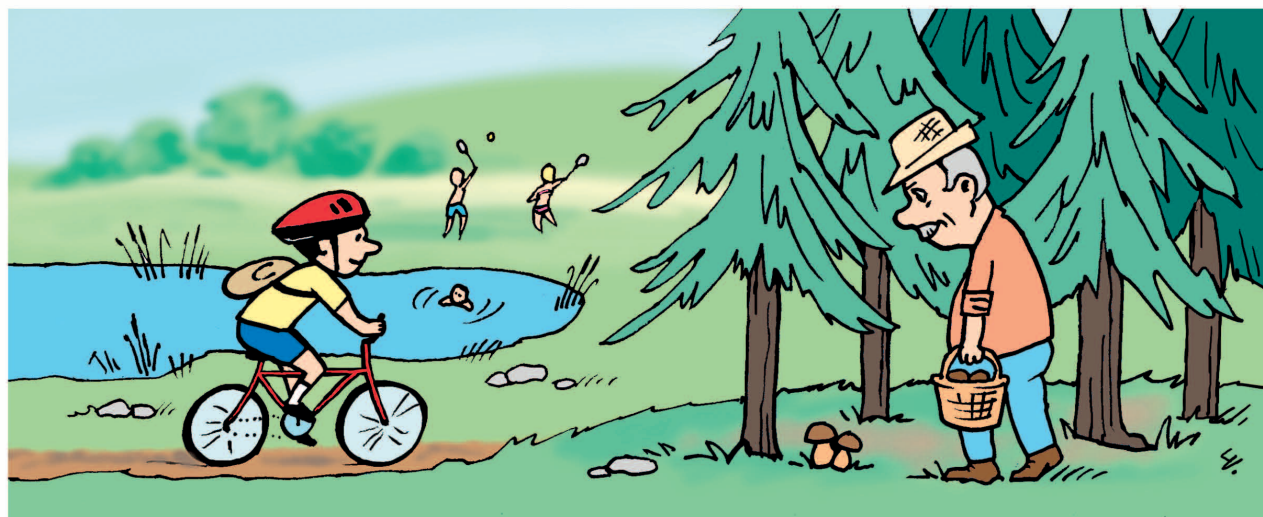
Mytí auta u potoka, olej vypuštěný na zem, to považujeme za zločin páchaný na nás všech. Pro pachatele takovýchto činů nehledíme omluvu!

Již dnes je možné potravu pro malé děti připravovat pouze z vody z hlubokých vrtů na několika místech v naší zemi a dodávané do obchodů v lahvích. Dělejme vše pro to, abychom nemuseli pro veškerou pitnou vodu jezdit do vysokých hor.

Rekreační oblasti v obci a okolí

Říká se, že nejenom prací živ je člověk. Toto přísloví nám připomíná, že je třeba i odpočívat.

Ve venkovské krajině je celá řada míst, kde je možné odpočívat i aktivně. Například jízdou na kole, vycházkami, koupáním, lyžováním a pobytem v přírodě.

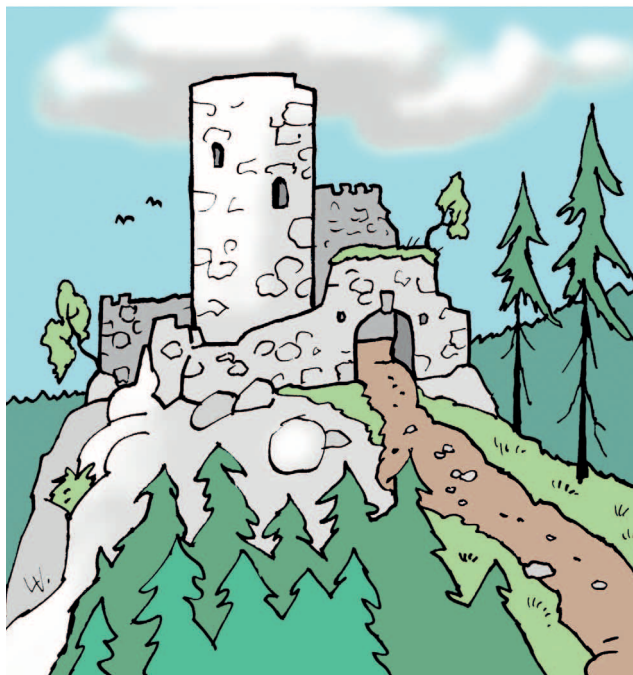
Historické památky v krajině

Život našich předků připomínají do dnešních dní různé stavby, které si lidé stavěli z nejrůznějších důvodů.

Na kopcích můžeme najít zříceniny nebo dosud zachovalé hrady jako opevněná sídla dřívějších pánů. Ti si později nechali stavět mnohem honosnější a pro bydlení vhodnější zámky.

Pro bohoslužby bylo postaveno mnoho kostelů a kaplí, kolem cest nacházíme řadu křížů a božích muk. Nežrádka na těchto stavbách najdeme i letopočet, kdy byly postaveny.

Ve městech můžeme vidět staré měšťanské domy, na venkově pak zachovalá selská stavení stavěná ze dřeva.

Jak se obec a okolí mění

Dnes, v době mobilních telefonů, internetu, satelitní televize a robotů v továrnách zapomínáme, že ještě nedávno tyto technické vynálezy člověk neznal.

Automobilová doprava zkrátila vzdálenosti a události z celého světa máme díky internetu a televizi takřikajíc z první ruky.

Stísněné a po večerech temné domy bez elektřiny, prašné cesty, vozy tažené koňmi, školáci docházející do školy bez bot. To je obraz ani ne sto let starý.

Rozhlédněme se po svém okolí a zkusme se zamyslet, jak se naše obec a náš domov změnily. Určitě vám při tom pomohou při vyprávění vaši rodiče nebo dědečkové a babičky.

4.

Orientace v místní krajině

Domov a svět

Prohlédněte si pozorně obrázek krajiny. Povězte, co všechno vidíte. Tato krajina je krajem vašeho domova, určitě ji důvěrně znáte. Poznáváte ji každý den – při cestě do školy, vycházkách s rodiči a na prázdninových toulkách.

Jak vypadá krajina v okolí vašeho domova a školy?

Je to krajina rovinatá nebo spíše kopcovitá?

Je zalesněná nebo převládají pole a louky?

Protínají krajinu silnice a cesty hustě nebo řídce?

Okolí školy

Škola hraje významnou úlohu v životě každé vesnice.

Také ta cetkovická přivítala po prázdninách své žáky. Podobně tomu bylo i v dobách školních let vašich rodičů, babiček a dědečků. Je dokonce pravděpodobné, že chodbami této budovy chodili už vaši pradědečkové a prababičky. Školička v takové obci pak bývala chloubou všech jejích obyvatel a pan řídící učitel velmi váženou osobou.

O zřízení školy v Cetkovicích nemáme dochované písemné zprávy.

Původně stávala na Kaplici, v čísle popisném 8.

Současná školní budova byla založena a postavena před více než dvěma stovkami let.

Byla jen přízemní, měla jednu velkou třídu a učitelův byt o jedné světnici.

Později bylo postaveno první patro a přístavba.

Budova prošla v minulosti i současnosti mnoha opravami, podle možností je průběžně vybavována novým nábytkem a zařízením.

Co se ti ve škole líbí? Co by se v ní mohlo zlepšit?

Znáš dobře okolí své školy? Popiš je.

Pohovoř o změnách (opravy, úpravy), ke kterým došlo v poslední době.

Víš, kdy byla naše škola založena?

Popros své rodiče nebo prarodiče, aby ti vyprávěli o svých školních letech.

Okolí domova

Většina žáků naší školy žije v rodinných domcích. Jedni nebydlí daleko od školy stojící na Návsi, jiným trvá cesta sem déle.

Ve třídách je i několik žáků, kteří dojíždějí z jiné obce. Ti mají svůj domov od školy nejdál.

Kde stojí váš dům? Máte zahrádku? Které rostliny tam pěstujete?

Jak vypadá váš dům? Je v okolí vašeho domova něco zajímavého?

Co se vám v okolí domova líbí a co ne?

Na vyhlídce

Místo, z kterého můžeme sledovat krajinu, označujeme jako vyhlídku. Čím výš takové místo je, tím větší část krajiny můžeme spatřit. Vše, co můžeme z vybraného stanoviště vidět, nazýváme obzor.

Protože v Cetkovicích a blízkém okolí nemáme zbudovanou žádnou vyhlídkovou věž, vypravíme se ulicí Pohorskou na kopec zvaný Kopaniny, v části Pastvin.

Z tohoto místa můžeme sledovat některé důležité budovy, pracoviště rodičů, domy, ve kterých bydlíte, směry silnic a sousední obce.

Za hezkého počasí můžeme spatřit na obzoru severozápadním směrem obce Vanovice, Borotín, města Velké Opatovice a Jevíčko.

Kde je v okolí Cetkovic nejvýhodnější stanoviště pro pozorování?

Kterým směrem z vyhlídky najdeme obce Vanovice a Borotín?

Můžeme spatřit také některá města?

Poloha obce v krajině

Na vyhlídce žáci zjistili, že Cetkovice i okolní obce leží ve východní části Malé Hané v Boskovické brázdě.

Na západě je krajina lemována kopci Českomoravské vysočiny, na jihovýchodní straně najdeme vrcholky vrchoviny Dražanské.

Obec se nachází přibližně v nadmořské výšce 400 metrů.

Vsí protéká Cetkovický a Brodecký potok.

Obec má dlouholetou historii, žije v ní přes 700 obyvatel.

Zdejší krajina je využívána zemědělci. Proto v okolí vidíme pole, louky, pastviny, směrem západním také ovocné sady.

Nejvyšší bod Cetkovic najdeme na vrcholu cesty mířící směrem na Pohoru, pod Pohorským kopcem (611 m n. m.).

Nejvyšší kopce v blízkém okolí jsou tyto: Durana (626 m n. m.), Lipinský kopec (589 m n. m.) a Vrch hora (554 m n. m.)

Jak se nazývají potoky protékající Cetkovicemi?

Znáš název nejvyššího kopce blízkého okolí?

Jak se nazývá vysočina lemující krajinu na západě?

Jak je pojmenována vrchovina na jihovýchodní straně?

Sousední obce

Někteří žáci ve třídě do školy dojíždějí z nedalekých okolních vsí, stejně jako mnozí jejich rodiče za zaměstnáním. Do nejbližších sousedních obcí můžeme dojít pěšky, autobusem, autem nebo na kole.

Světlá

Malá vesnice, která leží na jih od Cetkovic. Je postavena do obdélníku, při hlavní silnici z Boskovic do Jevíčka.

Škola v obci není, některé děti ze Světlé proto dojíždějí do té naší, do Cetkovic.

Kostel tu nikdy nestál, na návsi byla vybudována kaplička Nanebevzetí Panny Marie.

Zajímavostí je, že u Světlé stával unikátní celodřevěný větrný mlýn, který v minulém století vyhořel.

Sídlí zde obecní úřad, občanům slouží místní knihovna, kulturní dům a hřiště.

Borotín

Obec, kterou najdeme na západ od Cetkovic.

Pro svoji výhodnou polohu je od nepaměti známá jako „ovocná zahrada Malé Hané“. Rozkládají se tu rozsáhlé ovocné sady, kde jsou vysázeny hlavně švestky, jabloně a višně.

Dále zde nalezneme jednu z největších návsi na střední Moravě. O významu zemědělství svědčí zemědělské usedlosti po obou stranách návsi.

V Borotíně se nachází zámek, obklopený menším parkem.

Dalšími památkami v obci je kostel Povýšení svatého Kříže a socha svatého Jana Nepomuckého, která stojí u vchodu do zámeckého parku.

Obec může svým návštěvníkům nabídnout řadu zajímavých příležitostí k odpočinku i poznání.

V létě je to místní koupaliště.

Borotín je v současnosti známý především díky svému arboretu (botanické zahradě), které patří mezi nejhezčí u nás. Jeho zajímavostí je i pohyblivý vyřezávaný betlém, vystavený v domě při vstupu do zahrady.

V obci sídlí obecní úřad, je tu zřízena mateřská škola, občanům slouží místní knihovna.

Uhřice

Vesnice ležící na sever od Cetkovic.

Patří k nejstarším obcím Malé Hané. Rozkládá se v úrodné nížině na úpatí kopce, zvaného Vrchhora.

Uhřice kdysi náležely k šebetovskému panství a byly majetkem kláštera Hradiště u Olomouce. Dříve navštěvovaly všechny děti z Uhřic školu cetkovickou, děti evangelického vyznání chodily později do Vanovic.

Občané se proto rozhodli pro stavbu školy vlastní. Později byla přestavěna a využívána jako škola mateřská, dnes školáci i děti předškolního věku dojíždějí do okolních obcí.

Uprostřed řady domů při silnici, které se rozšiřují v prostrannou náves, stojí kaplička se zvoníci.

V obci sídlí obecní úřad, místní knihovna, občanům slouží kulturní dům a hřiště.
Uhřice vlastní lesní vodní nádrž Lipina, která je příležitostí pro milovníky koupání a rybáře.

Úsobrno

Leží ve směru severovýchodním od Cetkovic.

Na nejvyšším místě Úsobrnska, kopci Durana, stával kdysi hrad, který byl údajně zničen vpádem Tatarů.

Většina rozlohy obce je pokryta lesem, najdeme zde málo ploch s travnatým porostem.

Děti z Úsobrna naši školu nenavštěvují, využívají vlastní základní školu nižšího stupně, zřízena je i škola mateřská.

Pro chvíle volného času je občanům k dispozici hřiště, v obci najdeme knihovnu, kostel a hřbitov.

Obec je v okolí známá také svojí sklárnou.

Z kterých vesnic dojíždějí tvoji spolužáci?

Zapamatoval sis něco po přečtení kapitoly o sousedních obcích, o vesnici, kde žije tvůj kamarád?

Které obce leží na sever, jih, východ a západ od Cetkovic?

Hlavní části obce

Cetkovice jsou obcí slovanského původu. Typickým znakem bylo kruhové uspořádání zemědělských usedlostí s osou vodního toku.

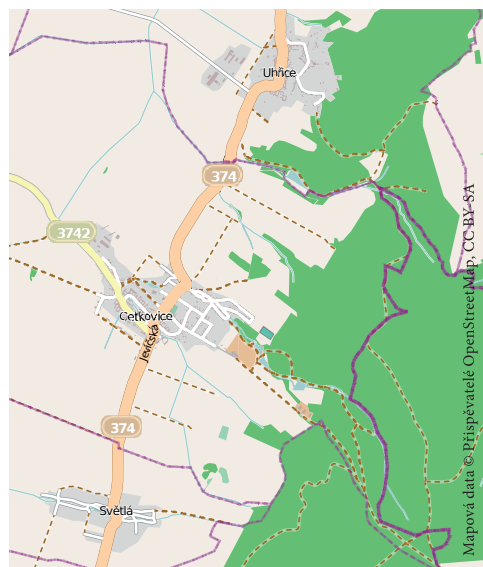
Nejstarší částí obce je Kaplice. Stávala zde kdysi tvrz, v místech, kde jsou nyní domy s čísly popisnými 1 až 5, bychom našli zemanský dvorec a pivovar.

Jádro vesnice tvoří zemědělské usedlosti, seskupené v tak zvané okrouhlici.

Na návsi je kostel, škola, sídlo obecního úřadu a budovy občanské vybavenosti.

Část Brodek byl snad kdysi samostatnou osadou, má rovněž znaky kruhové sestavy podél potoka. Zde sídlili hlavně řemeslníci.

Tvář obce se mění. V posledních desetiletích byla vystavěna řada domů, rostou a dotvářejí se nové ulice.

Pojmenuj nejstarší části Cetkovic.

Co tvoří jádro naší vesnice?

Jak se nazývala původně samostatná část Cetkovic?

Přemýšlej, ve kterých částech obce najdeš nejvíce nově vystavených domů.

Uliční síť

V dávných dobách vedly obcemi pouze ušlapané cesty, které často sloužily i jako stoka. Také jednotlivé vesnice spojovaly pouze cesty vyježděné vozy. Příkladem mohou být ty, které dnes nazýváme polními nebo prašnými.

Spolu s úpravou cest zpevněním a později také překrytím živičným povrchem a postupným budováním chodníků, byly jednotlivé ulice pojmenovány. Domy jsou očíslovány, názvy ulic napovídají mnohdy tomu, kam směřují.

Ze seznamu názvů cetkovických ulic připomeňme tyto: Brodecká, Brodek, Hlavní, Hliníky, Jevíčská, Kaplice, Malá Strana, Nádražní, Náves, Pod Branou, Pohorská, Polní, Příční, Rybníčky, Řadovky, Sadová, Sportovní, Školní, Úvoz, Úzká, Velká Strana, Zádědíní a ulice Zahradní.

Popiš svoji cestu do školy pomocí názvů ulic.

Znáš číslo svého domu?

Ve které ulici se nachází?

Zjisti se svými spolužáky na vycházce,

kolik projede aut křižovatkou na Návsí za pět minut.

Spojení obce se sousedními obcemi

Dopravní obslužnost Cetkovic je dobře zajišťována hlavně autobusy.

Dobré spojení mají Cetkovice se všemi okolními obcemi i s okolními městy: Boskovicemi, Velkými Opatovicemi a Jevíčkem.

Železniční zastávka je od obce poněkud daleko, lidé ji využívají spíše výjimečně. Tím spíše, že většina domácností vlastní osobní automobil.

Pošta v Cetkovicích zajišťuje služby i pro sousední menší obce.

Směrovací číslo pošty je 679 38.

Umíš hledat v jízdních rádech?

Znáš směrovací číslo cetkovické pošty?

Znáš telefonní číslo školy?

Pokus se je vyhledat v telefonním seznamu.

Která telefonní čísla bys měl znát?

Víš, kde je telefonní budka a vývěska jízdních řádů?

Jsou v pořádku?

Radnice, obecní úřad

Budova obecního úřadu se nachází, stejně jako naše škola, na Návsi.

Najdeme v ní nejen sídlo obecního úřadu, ale také poštu, obecní knihovnu a nedávno založené Mateřské centrum.

Pracovníci obecního úřadu – pan starosta, paní účetní a obecní zastupitelstvo řídí obec, vedou evidenci obyvatel, účty obce a starají se o zdárný chod veškerého dění.

Kde se nachází Obecní úřad v Cetkovicích?

Kde se nachází obecní úřady v obcích dojíždějících spolužáků?

Znáš pana starostu a některého ze členů zastupitelstva?

Co patří k úkolům obecního úřadu?

Zdraví a bezpečnost občanů

Cetkovice nejsou centrem zdravotního obvodu. Do obce pouze jedenkrát týdně dojíždí do malé ordinace dětský lékař. Nemocným občanům proto zajišťují péči praktičtí, dětští a zubní lékaři podle jejich vlastní svobodné volby a výběru.

Nejbližší dětský lékař ordinuje v Šebetově, ve Velkých Opatovicích či v Boskovicích.

Praktické a zubní lékaře navštěvují občané tamtéž, případně v Jevíčku.

Nejbližší lékárnu najdeme ve Velkých Opatovicích, Jevíčku a Boskovicích.

Složitější vyšetření a léčbu onemocnění, vyžadujících například operativní zákrok, poskytuje nemocnice v Boskovicích.

Bezpečnost obyvatel zajišťuje obecní úřad ve spolupráci s policií. Součástí tohoto systému je i údržba veřejného osvětlení. Tak se předchází nejen nebezpečným úrazům, ale také možné kriminalitě.

Byl jsi někdy vážně nemocný? Které lékaře jsi navštívil?

Jak je možné předcházet běžným onemocněním?

Znáš některé tělesně postižené děti nebo dospělé?

Jak jim můžeš pomoci? Je veřejné osvětlení v obci v pořádku?

Kultura a sport v obci

V Cetkovicích je pro potřeby kulturního vyžití všech občanů kulturní dům s velkým sálem. Jistě by dělal svým vybavením čest i větším městům.

Pro občany, kteří sportují, je k dispozici velké fotbalové hřiště a nově vybudované víceúčelové hřiště s umělým povrchem.

Malí i velcí čtenáři mají v budově obecního úřadu k dispozici pěknou a knihami bohatě vybavenou knihovnu.

Mateřské centrum bylo v Cetkovicích založeno teprve nedávno. Scházejí se v něm maminky s dětmi, které ještě nenavštěvují předškolní zařízení nebo chodí do mateřské školy.

Jaké knihy čteš nejraději?

Víš, kde je knihovna? Jsi jejím čtenářem?

Navštívil jsi kulturní dům, divadelní představení?

Sportuješ rád? Který sport máš nejraději?

Kde je možné v Cetkovicích sportovat?

Výrobní podniky v obci

Ne všichni občané Cetkovic najdou pracovní příležitost ve své obci – musejí proto dojíždět do okolních měst či vesnic.

Jsou zaměstnání ve výrobních podnicích, ve zdravotnictví, školství ve službách nebo pracují jako živnostníci.

Někteří mají práci přímo v okolí svého domova. Místní firmy se zabývají stavebnictvím, zpracováním dřeva a stolařskou výrobou, šicí technikou, lesní těžební a pěstební činnostmi, zemědělskou výrobou, či chovem koní.

Jaké konkrétní názvy firem ve své obci znáš?

Kde pracují tvoji rodiče?

Kdo v okruhu tvých známých pracuje mimo Cetkovice? Kde?

Zemědělství v obci

Kraj Malé Hané je úrodný, proto se zdejší lidé odnepaměti živili zemědělstvím. Vedle obilovin se pěstují také okopaniny (brambory, řepa a cukrová řepa) a olejniny (řepka olejka).

Na polích a ve stájích pracují zemědělci jako členové a zaměstnanci zemědělských družstev, z nichž některé se staly akciovými společnostmi, nebo jako soukromě hospodařící rolníci.

Mnoho lidí dosud obdělává svoje malé políčko, chová slepice, králíky, kachny, husy, prasata.

Podstatnou část práce dnes vykonávají zemědělské stroje. Přesto se však ještě někdy rádi spolehneme na sílu koní, například při práci v lese.

Je třeba si uvědomit, že bez náročné a namáhavé práce zemědělců bychom neměli dost potravin.

*Kdo z vašich známých pracuje v zemědělství?
Jakou práci vykonává?
Jaké užitkové plodiny se u nás pěstují?*

Životní prostředí v obci

Krajina v okolí Cetkovic se může chlubit s čistým ovzduším. Nejsou tu totiž velké továrny, které by svým kouřem a zplodinami ovzduší otravovaly.

Spalování uhlí a dřeva v domácnostech je nahrazováno vytápěním plynem nebo elektrickou energií.

Skládky domovního odpadu a popela byly zrušeny.

V naší, i okolních obcích, funguje svoz obsahu popelnic na centrální skládku či do spaloven.

Tříděný odpad končí v kontejnerech a sběrném dvoře, aby se po zpracování vrátil v nových výrobcích.

Také zbudovaná čistírna odpadních vod vydatně napomáhá k ochraně a zlepšení stavu našeho povrchového vodstva – a tím k ochraně životního prostředí.

V dřívějších dobách byl vztah lidí k životnímu prostředí velmi pěkný. Lidé chránili přírodu, pečovali o ni, žili v souladu s ní, jako její nedílná součást.

Také vy můžete pomoci. Vysazováním stromků, udržováním veřejné zeleně, pěstováním květin v oknech a před domy.

Můžete pomoci péčí o čistotu obce.

*Jaké je prostředí v Cetkovicích? Je zde dost zeleně?
Je v obci čisto na chodnících a na ulicích?
Zeptej se prarodičů, kdo z nich se podílel na vysazování zeleně.*

Co víme o minulosti obce

Cetkovice jsou jednou z nejstarších obcí Malé Hané.

Jméno obce Cetkovice je slovanského původu. Vesnice kdysi patřila rodu, který vedl Cetek, a jehož poddaní se nazývali Cetkovici.

Typickým znakem slovanského původu je kruhové sestavení zemědělských usedlostí s osou vodního roku.

První písemné zmínky pocházejí z konce 11. století, ale nejstarší obyvatelstvo sídlilo na území obce pravděpodobně dávno předtím.

Část vsi byla majetkem kláštera Hradisko u Olomouce, druhou část vlastnily různé šlechtické rody.

Nejstarší známou šlechtickou rodinou, žijící v obci, byl rytířský rod Pukliců. V jejím erbu byl vojenský klobouk a jeho symbol byl použit při zpracování znaku a praporu obce.

Současný znak a prapor obce byly schváleny Parlamentem České republiky v roce 1996.

Symbody odpovídají následujícímu popisu.

Znak – v modrém štítu stříbrný železný klobouk se třemi pštrosími pery – červeným, stříbrným a modrým, se zlatou šňůrou a dvěma zlatými hvězdami.

Prapor – modrý list s bílým železným kloboukem se třemi pštrosími pery.

Klášter Hradisko později odkoupil i zbytek vsi a Cetkovice zůstaly v jeho majetku až do zrušení kláštera v roce 1847.

O životě našich předků jsou zachovány listinné zprávy klášterního vrchnostenského úřadu, který měl sídlo v Šebetově. Šebetovskému panství byli povinni obyvatelé Cetkovic robotovat. V době pobělohorské, kdy byla pracovní povinnost nejtěživější, se robotníci vzbouřili. Vzpouře však byla potlačena a vůdce, místní rodák Piták, byl roku 1643 popraven.

Zástupcem vrchnosti byl v té době v obci rychtář, který měl různé robotní úlevy.

Obec v minulosti postihly dva velké požáry (roku 1785, 1818). Tyto dvě největší pohromy velmi změnily vzhled obce, takže zůstal zachován jen v hlavních obrysech.

Také války a převratné politické události minulých století zanechaly v obci stopy, třebaže se přímo v Cetkovicích nebojovalo.

Prusové sem zavlekli choleru, na níž zemřelo v místě šedesát osob. Na různých vzdálených bojištích obětovali své životy za zájmy cizí habsburské dynastie i mnozí místní rodáci.

V první světové válce padlo na světových bojištích 33 mužů, druhá světová válka si vyžádala čtyři oběti. Jména obětí obou válek jsou zvěčněna na pomníku v obci, který byl postaven roku 1929.

Od roku 1960 jsou Cetkovice součástí okresu Blansko.

Víš, co je ve znaku a co na praporu obce Cetkovice?

Podle čeho je naše obec pojmenována?

Znáš jméno nejstaršího šlechtického rodu v Cetkovicích?

Co změnilo v minulosti vzhled obce?

Víš, kde najdeš v Cetkovicích pomník obětem první a druhé světové války?

Pověsti o obci a okolní krajině

O každé obci existují pověsti – ani Cetkovice nejsou výjimkou.

Z několika krátkých pověstí si povězme tu, která se vztahuje k hledání pitné vody ve vesnici.

O pitné vodě

Je tomu tak od nepaměti. Roky bohaté na srážky střídají naopak roky suché.

Kdysi bylo veliké sucho a v Cetkovicích vypukl požár. Protože v korytě potoka nebyla voda, nedalo se hasit.

Bezradní vesničané odnesli svůj skromný majetek do kostela uprostřed vesnice a modlili se k patronům kostela svatému Filipu a Jakubovi.

V zoufalství slíbili patronům za vyslyšení jejich proseb a za pomoc, že postaví lepší, kamenný kostel. Ten starý, dřevěný, stál tehdy na Kaplici.

Patroni jejich prosbu vyslyšeli a po požáru se obyvatelé Cetkovic dali do stavby domů a později i kostela.

Ke stavění využívali kamení posbíraného v okolních polích a lesích.

Postupně byl všechen povrchový kámen sesbírán, a tak došlo i na velké balvany Pod myšinou, v Petrově můstku a jinde.

Když sousedé vykopali s velkým úsilím jeden velký kámen Pod myšinou, vytryskl zpod něj silný pramen vody, který nikdy nevysychá.

A tento pramen dodnes zásobuje obecní vodovod.

Znáš nějakou jinou pověst z okolí?

Přečti si pověst z okolí z knihy „Pověsti a pohádky od Svitavy od Svatky“.

Poznávání okolní krajiny

Krajina domova školáků z Cetkovic leží v oblasti východní části Malé Hané v nadmořské výšce přibližně 400 metrů.

Na západě je krajina vroubena kopci Českomoravské vysočiny, na jihovýchodě lesy Drahan-
ské vrchoviny.

Nejbližším vodním tokem je řeka Třebůvka.

V okolí Cetkovic můžeme navštívit dvě přehrady. Na přítoku Svitavy na řece Křetínce u Leto-
vic se nachází přehrada se sypanou hrází – Křetínská. Je zde možné koupat se i rybařit. Druhá je
vybudována u Boskovic. Vodní
nádrž Boskovice leží na říčce
Bělá. Jedná se o chráněný vodní
zdroj, koupání je zde zakázáno.

V blízkém okolí si můžeme
prohlédnout zámky v Boskovi-
cích a Letovicích, za návštěvu
stojí i zřícenina boskovického
hradu.

Zámecké objekty bychom na-
šli také přímo v některých sou-
sedních obcích. Dnes však ne-
jsou využívány k turistickým
účelům. Ve Velkých Opatovi-
cích slouží budova jako sídlo městského úřadu, v Šebetově jako zázemí ústavu sociální péče.

Zámek v Borotíně je v soukromém vlastnictví a je uzavřen.

*Co zajímavého můžeš vidět na naučné stezce?
Jak se jmenuje zajímavý skalní útvar?*

Voda v krajině

Potoky a potůčky okolí Cetkovic tvoří přítok řeky Moravy.

Cetkovický a Brodecký potok se na území obce stékají, za vesnicí ústí do potoka Uhřického.

Voda přibírá svoje levé a pravé přítoky a vlévá se do řeky Třebůvky, Třebůvka do Moravy.

Svoji pouť končí v Černém moři.

V Cetkovicích najdeme také rybníky. Původně byly čtyři. Nesou jména Vrbovec, Orlík, Rybníčky, Zádědíní.

Před nedávnem k nim přibýly další dva – Vostík a Čapík.

Úkol: popiš cestu kapky vody v Cetkovickém potoce. Jmenuj názvy některých místních rybníků.

Co dokáže déšť

Děšť nám přináší blahodárnou vláhu. Může však také způsobit krajině a člověku škody.

Pokud je příliš prudký, mohou nastat záplavy a povodně. Ty jsou častější u větších vodních toků.

V roce 1997 postihly naši vlast mohutné záplavy, ušetřeno nezůstalo ani území blanského okresu. V Cetkovicích byly toho roku zaplaveny některé sklepy, podmáčeny zahrádky a pole.

Úkol: zeptej se rodičů na jejich zkušenosti s tím, co dokáže déšť.

Čistota pramenů a zdrojů pitné vody

Mnozí z prarodičů žáků z Cetkovic si jistě vzpomenou na studny s pumpou v mnoha místech po obci.

Po zavedení vodovodu se dodávka vody do domácností velmi zlepšila. Veřejný vodovod byl v obci zbudován již v roce 1912.

Prameny, ze kterých čerpá cetkovický vodovod, nalezneme na trati Myšina, východním směrem nad obcí.

Pro posílení a zlepšení zásobování obyvatel pitnou vodou byl zbudován nový přivaděč.

Celá síť obce je nyní propojena s páteřní sítí okresu Blansko na trase Velké Opatovice–Boskovice.

Proč je důležité s vodou šetřit? Jak chráníme čistotu pramenů a zdrojů pitné vody? Kde jsou prameny vodovodu pro Cetkovice?

Rekreační oblasti v obci a okolí

Malebnost krajiny, krásná příroda a čistý vzduch okolí Cetkovic láká k pěším i cyklistickým túrám, případně k projížděním na koních na místní farmě.

Možnost koupání je v rybníce na severovýchodním okraji obce, v blízkém okolí k těmto účelům slouží také koupaliště v Borotíně, Šebetově nebo ve Velkých Opatovicích. Pro sportování poskytuje možnosti sportovní areál.

V zimě jsou zdejší terény za příhodných sněhových podmínek vhodné i pro lyžování na běžkách.

Kde je možné se v okolí vykoupat?

Navštívil jsi někdy v Cetkovicích „Farmu CH“?

Víš, kde ji najdeme?

Která zařízení v blízkém okolí umožňují návštěvníkům kraje stravování?

Historické památky v krajině

Také v Cetkovicích najdeme budovy, které připomínají život našich předků.

Kostel svatého Filipa a Jakuba

Dnešní farní kostel byl postaven kolem roku 1700. V dřívějších dobách stával v Cetkovicích na Kaplici pravděpodobně malý dřevěný kostelík.

Původně byl kostel vlastnictvím hradišského kláštera, po jeho zrušení později byla prohlášena cetkovická farnost za samostatnou.

Při velkém požáru v obci kostel vyhořel. Zachován a neporušen zůstal pouze starý dřevěný kříž stojící nedaleko kostela, což považovali obyvatelé Cetkovic za obrovský zázrak.

Kdysi se kolem kostela rozkládal hřbitov, který byl zrušen, a na nivce za vesnicí založen hřbitov nový.

Fara

Původně byla postavena jako letní sídlo hradišského opata Ferdinanda Václavíka. Dochoval se jeho erb, zdobící vchod do budovy.

Kaplička Ecce Homo (Ejhle člověk)

Postavena na Kaplici na místě prastaré dřevěné kaple.

Cetkovické kříže

V minulosti byly kříže významnou součástí náboženského života, každoročně se k nim konala procesí a poutě. V nejbližším okolí jich najdeme jedenáct.

*Navštívil jsi některé z uvedených historických budov?
Na vycházce se pokus najít všech jedenáct cetkovických křížů.
Napoví ti internetové stránky obce.*

Jak se obec a okolí mění

V průběhu čtení kapitol této čítanky jsme se několikrát dozvěděli o změnách, které ovlivnily vzhled krajiny i život v Cetkovicích a okolních obcích.

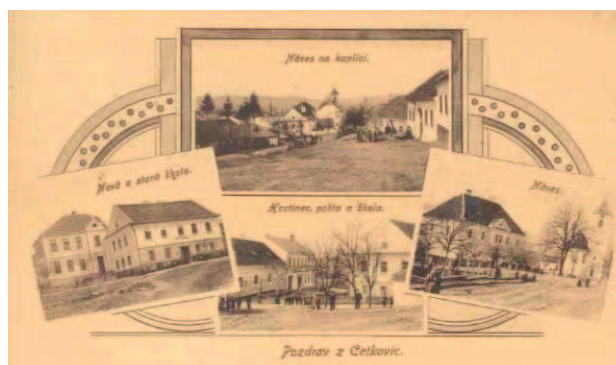
Někteří lidé z vesnic hledají uplatnění ve větších městech, kam odcházejí za bydlením či pracovními příležitostmi. Jiní se naopak do vesnic stěhují nebo sem přijíždějí za odpočinkem.

Občané, kteří tvoří obyvatelstvo zdejšího kraje, žijí v mnohém jinak, než jak žili lidé dříve. Mnoho se toho změnilo a stále mění. O změnách se dozvíte z vyprávění starých lidí, mnoho vyčtete v kronikách.

Naštěstí se stále daří udržet mnohé tradice. Díky tomu byly Cetkovice oceněny v roce 2007 Modrou stuhou za společenský život v soutěži Vesnice roku v programu obnovy venkova Jiho-moravského kraje ČR.

Je na všech občanech, koho si zvolí do svého čela, jak bude vypadat život v Cetkovicích a v okolních obcích v dalších letech.

Jednou budete, už jako dospělí, řídit život ve vašich obcích a měnit je podle vašich představ.

Co bys chtěl ve svém okolí změnit?

*Úkol: popros rodiče a prarodiče, aby ti vyprávěli o změnách, které pamatují.
Věřte, že taková vyprávění se velmi dobře poslouchají a je dobré si z nich vzít ponaučení.*

Obsah

Obecná část

1. Orientace v místní krajině

Domov a svět.....	1
Okolí školy.....	2
Okolí domova.....	2
Polední stín.....	3
Světové strany	3
Na vyhlídce.....	4

2. Domov, obec

Poloha obce v krajině.....	5
Dopravní značky, dopravní kázeň.....	6
Spojení obce se sousedními obcemi.....	6
Dopravní nehoda.....	7
Radnice, obecní úřad	8
Služby v obci.....	8
Zdraví a bezpečnost občanů.....	9
Kultura a sport v obci	9
Zemědělství v obci	10
Výrobní podniky v obci	11
Životní prostředí v obci.....	11
Co víme o minulosti obce.....	12
Pověsti o obci a okolní krajině	12

3. Krajina mého domova

Poznávání okolní krajiny	13
Voda v krajině	14
Co dokáže déšť.....	15
Čistota pramenů a zdrojů pitné vody.....	15
Rekreační oblasti v obci a okolí.....	15
Historické památky v krajině	16
Jak se obec a okolí mění	16

Obec Cetkovice

4. Orientace v místní krajině

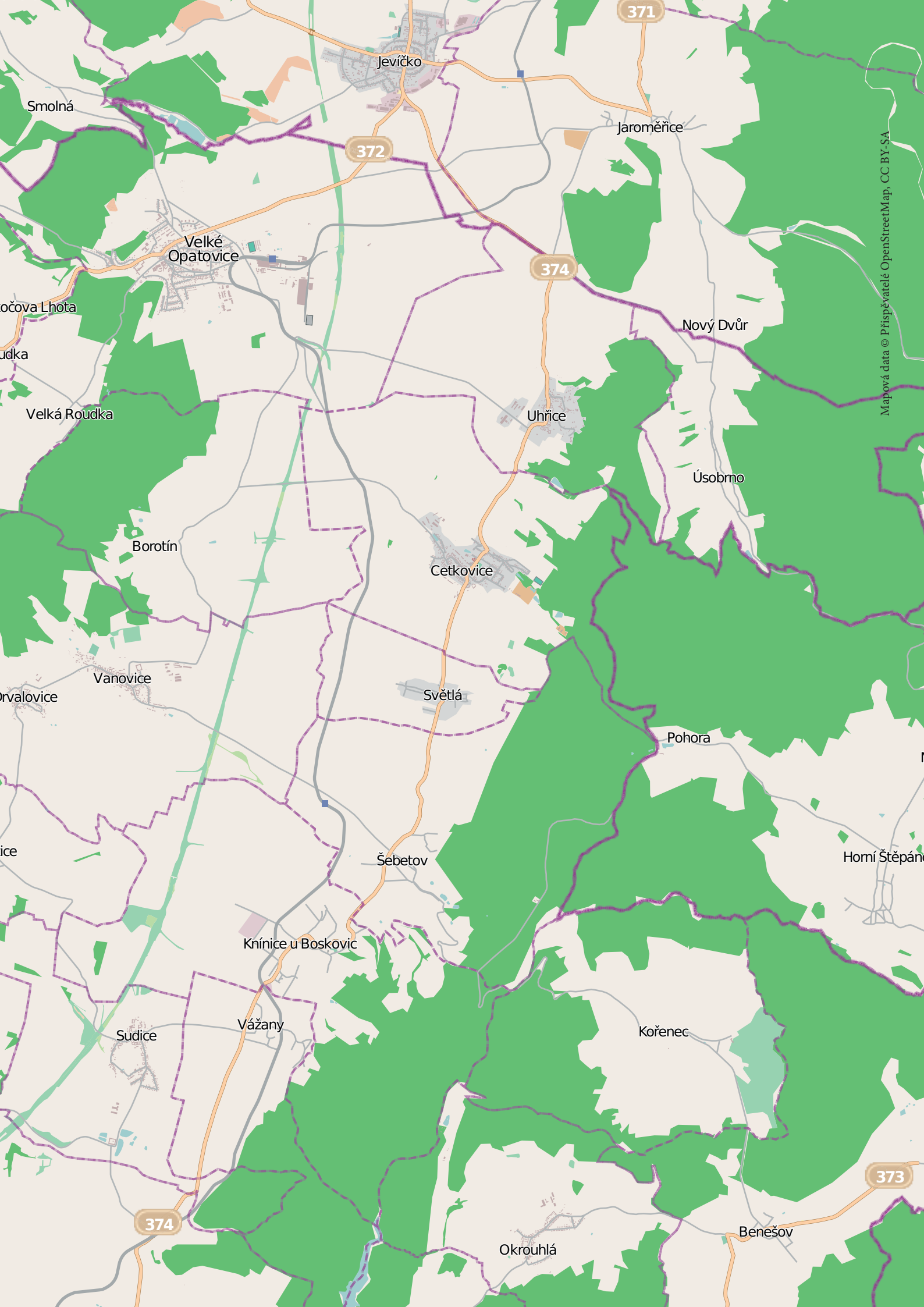
Domov a svět.....	17
Okolí školy.....	17
Okolí domova.....	18
Na vyhlídce.....	18

5. Domov, obec

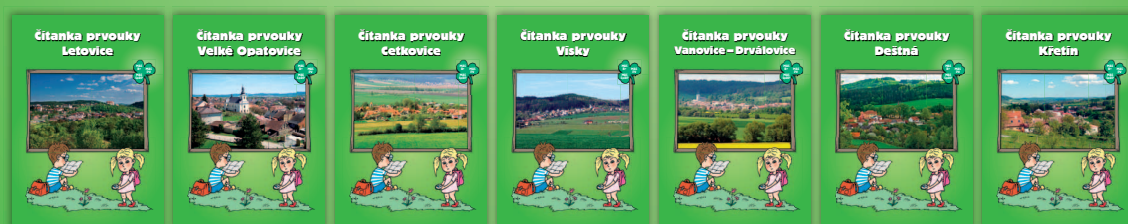
Poloha obce v krajině	19
Sousední obce	20
Hlavní části obce	21
Uliční síť.....	22
Spojení obce se sousedními obcemi.....	22
Radnice, obecní úřad	23
Zdraví a bezpečnost občanů.....	23
Kultura a sport v obci	24
Výrobní podniky v obci	24
Zemědělství v obci	25
Životní prostředí v obci.....	25
Co víme o minulosti obce.....	26
Pověsti o obci a okolní krajině	27

6. Krajina mého domova

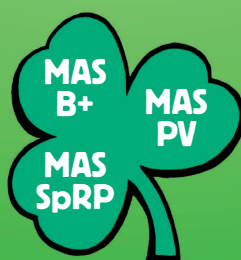
Poznávání okolní krajiny	28
Voda v krajině	28
Co dokáže déšť.....	29
Čistota pramenů a zdrojů pitné vody.....	29
Rekreační oblasti v obci a okolí.....	30
Historické památky v krajině	30
Jak se obec a okolí mění	31

V rámci projektu byly vytvořeny tyto čítanky prvouky:

Součástí projektu je i Čítanka vlastivědy Boskovicka, Čítanka vlastivědy Poličska, pexeso a kvarteto.

PROJEKT

Venkov – můj domov aneb „Viš, kde žiješ?“
JE SPOLUFINANCOVÁN EVROPSKOU UNIÍ
Z EVROPSKÉHO ZEMĚDĚLSKÉHO FONDU PRO ROZVOJ VENKOVA
v rámci osy IV LEADER, opatření IV. 2.1 Realizace projektů spolupráce
Programu rozvoje venkova ČR

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova: Evropa investuje do venkovských oblastí.